

DIECÉZNA ŠKOLA VIERY III

7. téma: Verím vo vzkriesenie tela a v život večný

Úvod

Katolícka viera vo vzkriesenie tela a v život večný sa zakladá na pravdách, ktoré Boh ľuďom zjavoval postupne počas dejín a ktoré Boží Syn, Ježiš Kristus svojimi výrokmi a skutkami potvrdil a zavŕšil. Podľa svedectva apoštolov Ježiš nielenže sám vstal z mŕtvych, ako to predpovedal, ale to isté prisľúbil aj tým, ktorí v neho uveria:

„Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie.“ (Jn 11, 25)

„Lebo vôľa môjho Otca je, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život; a ja ho vzkriesim v posledný deň.“ (Jn 6, 40)

Preto „pevne veríme a pevne dúfame, že ako Kristus naozaj vstal z mŕtvych a žije naveky, aj spravodliví budú po svojej smrti naveky žiť so vzkrieseným Kristom a že on ich vzkriesi v posledný deň. Naše vzkriesenie bude, takisto ako jeho vzkriesenie, dielom Najsvätejšej Trojice.“ (KKC 989)

1. Eschatológia

V siedmej a poslednej téme, tretieho ročníka DŠV sa teda budeme zaoberať **zjavenými skutočnosťami ohľadom vzkriesenia ľudského tela a večného života.**

Vzkriesením mŕtvych a následným plnohodnotným životom ľudí vo večnosti sa zaoberá teologická disciplína zvaná **Eschatológia**. Katolícka eschatológia podáva teologickú nauku, ktorá pojednáva o **završení dejín spásy, čiže o posledných veciach, týkajúcich sa človeka a sveta**. Keďže sa jedná o katolícku nauku, je zrejme že sa zmienenými skutočnosťami bude zaoberať **vo svetle Božieho zjavenia a s cieľom usmerniť človeka na jeho posledný cieľ** – nadprirodzený večný život v spoločenstve Najsvätejšej Trojice.

Eschatológiu delíme na dve časti:

1. Eschatológia jednotlivca

Zaoberá sa poslednými skutočnosťami **každého jednotlivého človeka** (smrť, osobitný súd, údel duše v okamihu smrti, raj, peklo, očistec).

2. Eschatológia celého ľudstva

Zaoberá sa poslednými udalosťami a skutočnosťami **celého ľudstva a stvorenia** (druhý Kristov príchod, vzkriesenie mŕtvych, posledný súd, koniec sveta a jeho obnovenie, nastúpenie stavu, ktorý bude trvať celú večnosť).

Článku viery: „**Verím vo vzkriesenie tela a v život večný**“, ktorý je obsahom našej témy, sa venuje Eschatológia celého ľudstva, preto sa touto časťou Eschatológie budeme zaoberať podrobnejšie. Najskôr si však aspoň stručne zhrnieme, čo sa podľa Katolíckeho učenia deje s každým človekom po jeho prirodzenej smrti.

Bez smrti niet vzkriesenia

Z teologického hľadiska je človek bytosť, zložená z tela a duše a od svojho stvorenia je zameraná na svoj nadprirodzený cieľ – večný život v raji. V tomto duchu má teda aj žiť.

Duša človeka má duchovnú podstatu a bola stvorená Bohom ako nesmrteľná. **Boh stvoril každému človeku jedinečnú dušu** a urobil ju identickou formou konkrétneho tela, preto napr. reinkarnácia (prevetľovanie duše) nie je možná. **Duša človeka je oživujúcim princípom ľudského tela**¹ a po smrti tela **ostáva jediným nositeľom identity i vedomia konkrétneho človeka**. Takže človek, ktorý žil na Zemi a raz vstane z mŕtvych, je vďaka tejto nesmrteľnej duši jeden a ten istý², a ak tu na Zemi, počas života konal dobré alebo zlé skutky, bude raz po vzkriesení tela za tieto svoje skutky skutočne Bohom súdený a adekvátne pozitívne, či negatívne odmenený.³

Nesmrteľná duša človeka v okamihu smrti, čiže hneď po oddelení od tela predstupuje pred **osobitný súd**, kde spoznáva svoj pozemský život v celistvosti. **Po smrti tela je už totiž pozemský život človeka dovŕšený a teda je už možné ho posúdiť v celistvosti** vo vzťahu k Bohu, či bol dobrý, zlý alebo priemerný. Už pri tomto osobitnom súde človek prijíma od Boha rozhodnutie o svojom večnom údele. Učenie Cirkvi o osobitnom súde vychádza z dogmy, že duše zomrelých idú ihneď po smrti do neba, do očistca alebo do pekla, ako nám to dosvedčuje Sväté písmo, v ktorom napr. Ježiš hovorí kajúcemu lotrovi na kríži: „*Dnes budeš so mnou v raji...*“ (Lk 23, 43), takže bez ohľadu na to, kde sa mŕtve telo nachádza, duša už smeruje pred osobitný súd.⁴

Potom duša môže prežívať **večnú blaženosť** pri Bohu (nebo) alebo **večné odlúčenie od Boha** (peklo - zatratenie) – život bez zmyslu života. Do dočasného **očistca** duša smeruje, ak sa ešte potrebuje vysporiadať s prílišnou naviazanosťou na svetské veci, ľudí a pomínutelné radosti. Večnú blaženosť alebo večné zatratenie bude môcť človek prežívať naplno až po vzkriesení tela a po **poslednom súde**.⁵

Vzkriesenie tela

Apoštolské vyznanie viery hovorí o Kristovi, že: „... vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho. **Odtiaľ prídú súdiť živých i mŕtvych**“. **Cieľom tohto druhého príchodu Ježiša Krista bude teda vzkriesenie mŕtvych a spravodlivá odmena všetkých ľudí**. Preto veriaci majú byť pri druhom Pánovom príchode „bez úhony“. Pán Ježiš svoj druhý príchod (parúziu) na konci sveta niekoľkokrát predpovedal:

„Lebo Syn človeka prídú v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi a vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov.“ (Mt 16, 27)

„Ľudia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia.“ (Mt 12, 36)

„Všetky kmene zeme budú nariekať a uvidia Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch s mocou a veľkou slávou. On pošle svojich anjelov za mohutného zvuku poľnice a zhromaždia jeho vyvolených zo štyroch strán sveta, od jedného kraja neba až po druhý. (Mt 24, 29-31)

¹ Porov. Gn 2, 7.

² Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE. *O některých aktuálních otázkách eschatologie*. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 2008, s. 61.

³ Porov. Mt, 16, 27; 12, 36; 5, 27-28; 1Kor 4, 5.

⁴ Porov. KKC 1005, 1022-1023.

⁵ Porov. KKC 997.

Čas a Parúzia⁶

Podľa Nového Zákona, **druhý Kristov príchod** (spojený so vzkriesením mŕtvych), **bude odlišný od prvého Kristovho príchodu.**⁷ Nastane v „*posledný deň*“ **pozemskej histórie ľudí**⁸ a **bude to udalosť, ktorá historicky zavŕši a uzavrie dejiny sveta.**⁹ Dokonalý súd nad svetom totiž podobne, ako nad životom človeka, môže nastať až vtedy, keď budú dejiny sveta zavŕšené, hotové, keď už nebude možnosti na nápravu, ale ani k zhoršeniu stavu sveta.¹⁰

Vzkriesením Ježiša Krista Boh už predstavil svoje rozhodnutie o budúcnosti ľudstva, v ktorej smrť nebude mať nad ľuďmi žiadnu moc. **Pri poslednom súde**, keď Kristus príde v sláve súdiť živých i mŕtvych, sa uskutoční zavŕšenie tohto jeho rozhodnutia. **Vtedy bude smrť definitívne porazená, ako posledný nepriateľ stvorenia.**¹¹ Totiž, keď už všetci ľudia zomrú, smrť už nebude mať nad kým vládnuť a keď napokon Boh všetkých ľudí vzkriesi pre večný život¹², smrť ako taká, prestane existovať, stane sa z nej len pojem, pripomínajúci trpkú minulosť v dejinách ľudstva.

Vzkriesenie a čas

V súvislosti s udalosťou vzkriesenia vznikli v minulosti medzi teológmi viaceré pochybné teórie, ktoré sú biblickému chápaniu vzkriesenia mŕtvych v *posledný deň*, cudzie.

K takýmto teóriám patrí napr.:

Atemporalismus (bezčasovosť):

Zástancovia tejto teórie tvrdia, že **pre človeka hneď po smrti, čas prestáva celkom existovať.**¹³ Takéto učenie však odporuje zjavenej náuke o „očistci“ aj náuke o očakávaní vzkriesenia tela. Výsledkom očistcového očisťovania je predsa zmena a tá so sebou nesie následnosť a **následnosť tvorí podstatu času.** Podobne nemožno považovať za pravé, telo, ktoré by bolo zbavené akejkolvek časovosti, nakoľko aj Ježišovo vzkriesené telo využívalo istú formu stvoreného času, hoci mu už „otrocky“ nepodliehalo.¹⁴

⁶ Parúzia – druhý, slávny príchod Pána.

⁷ Porov. *DH* 150.

⁸ Porov. *Jn* 6, 39-40, 44, 54.

⁹ Porov. *Zjv* 21, 1-7; Porov. *KKC* 1001.

¹⁰ Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O niektorých aktuálnych otázkach eschatologie*, s. 40.

¹¹ Porov. *IKor* 15, 26.

¹² Porov. *DH* 76.

¹³ Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O niektorých aktuálnych otázkach eschatologie*, s. 41-42.

¹⁴ Porov. *Jn* 20, 17; *Mt* 28, 10; Porov. *KKC* 645.

Zmŕtvychvstanie v smrti:

Iná mylná teória hovorí, že **zmŕtvychvstanie nastane pre každého človeka v momente jeho smrti.**¹⁵ Pastoračne je veľmi nevhodné používať v príhovoroch tvrdenia typu: „Kým my pochovávame mŕtve telo, náš zosnulý je už vzkriesený...“. **Zmŕtvychvstanie sa v Novom Zákone nikdy nespája so samotným momentom smrti**, naopak, spoločenstvo s Kristom v raji, áno: „*Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji*“. (Lk 23, 43) **Tu však ide evidentne o spoločenstvo duše s Kristom v raji**, nakoľko telo spomínaného lotra v ten deň ešte stále viselo na kríži alebo spočívalo v hrobe.¹⁶

Po takomto spoločenstve túžil aj sv. Pavol, keď v liste Filipanom napísal:

„... túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie, ale zostať v tele je zasa potrebné pre vás.“ (Flp 1, 21 – 24)

O vzkriesení tela však Pavol hovorí až v tretej kapitole toho istého listu:

„On mocou, ktorou si môže podmaniť všetko, pretvorí naše úbohé telo, aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu.“ (Flp 3, 21)

Kolektívne vzkriesenie:

V dejinách sa vyskytla aj teória akéhosi **kolektívneho vzkriesenia mimo čas**. Tá je však tiež cudzia biblickému ponímaniu vzkriesenia, ktoré je vždy chápané ako individuálne a vyhradené pre posledný deň na konci časov:

„Ved' ako všetci umierajú v Adamovi, tak zasa všetci ožijú v Kristovi. Ale každý v poradí, aké mu patrí: prvotinou je Kristus; potom, pri jeho príchode, tí, čo patria Kristovi. A potom bude koniec.“ (IKor 15, 22-27; Dt 31, 29)

Na základe spomenutých skutočností, ako aj na základe náuky sv. Pavla o budúcom vzkriesení veriacich v prvom liste Solúnčanom, sa dá predpokladať, že **čas, ako taký, po smrti tela neprestane existovať**, iba stratí svoj typický pozemský charakter, či zmysel:

„My, čo žijeme a zostaneme až do Pánovho príchodu, nepredídeme tých, čo zosnuli. Lebo na povel, na hlas archanjela a zvuk Božej polnice sám Pán zostúpi z neba a tí, čo umreli v Kristovi, vstanú prví. Potom my, čo žijeme a zostaneme, budeme spolu s nimi v oblakoch uchvátení do vzduchu v ústrety Pánovi, a tak budeme navždy s Pánom.“ (ISol 4, 13-18)

Vzkriesenie mŕtvych

Podľa slov samého Krista a následného svedectva jeho apoštolov, Ježiš nielenže vstal z mŕtvych, ale on sám je „*vzkriesenie a život*“ a svojím zmŕtvychvstaním a príslubom nášho zmŕtvychvstania sa stal živou nádejou budúceho vzkriesenia všetkých ľudí.¹⁷ Preto kresťania počnúc od apoštolov až po dnes, vo svojom vyznávaní viery vyznávajú nie len vieru v Ježišovo zmŕtvychvstanie *podľa Písem*, ale s vierou očakávajú aj vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku.¹⁸

¹⁵ Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 38-39.

¹⁶ Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 27-28.

¹⁷ Porov. Jn 6, 54-55

¹⁸ Porov. Jn 5, 29; DH 76, 150.

Vzkriesenie tela v prameňoch viery

Už v **Starom Zákone** badať progresívny vývoj viery vo vzkriesenie mŕtvych. Proroci **Ozeáš a Ezechiel** používali obraz vzkriesenia len ako analógiu k vyslobodeniu Izraelského ľudu z hriechov a zo zajatia:

„Vyslobodím ich z moci podsvetia, od smrti ich vykúpim. Kde je tvoj mor, smrť, kde tvoja nákaza, podsvetie? Súcit sa schová pred mojím zrakom.“ (Oz 13, 14)

Oživenie kostí z **Ezechielovho** videnia predstavuje oživenie Izraelského národa, ktorý v zajatí už akoby celkom odumrel a stratil nádej, že ešte vôbec bude niekedy národom.¹⁹

Archanjel Michal v **Danielovom proroctve** predpovedá už nie len vzkriesenie spravodlivých, ale aj bezbožných a zreteľne tu hovorí o zmŕtvychvstaní tiel:

„A mnohí z tých, čo spia v prachu zeme, sa zobudia; niektorí na večný život, iní na hanbu a večnú potupu.“ (Dan 12, 2)

Podobne aj druhá **kniha Makabejcov** svedčí o prítomnosti viery starozákonného ľudu vo vzkriesenie mŕtvych, keď **opisuje vyznania siedmych hebrejských bratov, mučených pre vieru**²⁰:

"Ty zlostník, odstraňuješ nás síce z časného života, ale Pán vesmíru, pre ktorého zákony zomierame vzkriesi nás pre večný život." (2Mak 7, 9)

"Pod ľudským násilím spokojne zomiera ten, komu Boh vlieva nádej, že ho opäť vzkriesi." (2Mak 7, 14)

V Novom Zákone sám Ježiš vyvracia popieranie zmŕtvychvstania u Saducejov:

„Mýlite sa, lebo nepoznáte Písmo ani Božiu moc. Pri vzkriesení sa ľudia neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi.“ (Mt 22, 29-30)

Ježiš potvrdzuje aj predpoklady starozákonnej viery a učí, že vzkriesení budú nie len spravodlivých, ale **aj bezbožní**²¹:

„A vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie.“ (Jn 5, 29)

Tým, čo v neho uveria, Ježiš výslovne sľubuje život po smrti:

„Ja som vzkriesenie a život. „Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie.“ (Jn 11, 25)

Pre sv. Pavla je Ježišovo vzkriesenie príčinou i modelom nášho budúceho vzkriesenia:

„Ved' ako všetci umierajú v Adamovi, tak zasa všetci ožijú v Kristovi.“ (1Kor 15, 20-22)

„A keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás.“ (Rim 8, 11)

Podobne aj mnohí **Cirkevní otcovia** (Justín, Atenagoras di Atene, Tertullián, Origenes, Gregor Nissenský) obhajovali učenie Cirkvi o zmŕtvychvstaní, proti rôznym bludárom.

¹⁹ Porov. Ez 37, 1-14.

²⁰ Porov. KKC 992.

²¹ Porov. KKC 998.

Rozumové argumenty vzkriesenia mŕtvych

Prirodzený rozum nemôže predložiť žiaden presvedčivý dôkaz o skutočnosti vzkriesenia, pretože **ide o skutočnosť nadprirodzenú**. Skutočnosť vzkriesenia sa prijíma iba nadprirodzenou vierou.²² Vierou v Ježišove slová o vzkriesení a v slová apoštolov, ktorí sa stali svedkami už vzkrieseného Krista.

a) **Prirodzený rozum** môže dokázať iba priliehavosť skutočnosti vzkriesenia a to z dvoch dôvodov:

1. **Z prirodzenej jednoty tela a duše**²³

Ak má duša človeka žiť večné a byť dokonale šťastná, nebolo by pre ňu prirodzené, keby žila večne bez tela, ktoré k nej prirodzene patrí.

2. **Z idej spravodlivej odmeny**

Dobré alebo zlé skutky konalo aj telo, nie len duša, preto, prežívanie večnej blaženosti alebo zatratenia si zaslúži aj telo, nie len duša.

b) **Rozum osvietený vierou**, má pre svoje presvedčenie o existencii zmŕtvychvstania ďalšie tri motívy:

1. **Dokonalosť Kristom uskutočneného vykúpenia**

Nakoľko Kristus **prišiel na svet vykúpiť človeka**, nie len jeho dušu.²⁴

2. **Rovnakú prirodzenosť členov mystického tela - Cirkvi s Kristom, jeho Hlavou**

Kristus totiž vzal na seba ľudskú prirodzenosť, nie inú. Tak sa nám – ľudom stal podobným vo všetkom, okrem hriechu. Preto ak On, ako skutočný človek zomrel a vstal z mŕtvych, tak aj my raz vstaneme. **Boh totiž neumiera a preto ani nevstáva z mŕtvych**. Ale ak Ježiš umrel a vstal z mŕtvych, tak iba ako človek.

3. **Posvätenie ľudského tela cez sviatosti, zvlášť skrze Eucharistiu**²⁵

Ježiš v Kafarnaume vyhlásil:

„Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj.“ (Jn 6, 54-55)

Eucharistia teda nie je iba pamiatka na Pánovu večeru, ani iba symbol spoločenstva s ním, je to živý Kristus, ktorý sa skutočne spája s prijímajúcim a dáva mu záloh večného života:

Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa. (Jn 6, 56-57)

²² Porov. KKC 1000.

²³ Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 61.

²⁴ Porov. KKC 990.

²⁵ Porov. KKC 1003.

Identita a vlastnosti vzkrieseného tela

IV. Lateránsky koncil (r. 1215) učí, že:

Mŕtvi vstanú s číselne tým istým telom, ktoré nosili tu na zemi. (*De fide*)²⁶

Sväté Písmo nepriamo svedčí o identite toho istého tela, ktoré mal človek tu na zemi, už samotným pojmom „vzkriesenie” - „zmŕtvychvstanie”. **Zmŕtvychvstanie je totiž možné len vtedy, ak to isté telo, ktoré zomiera a rozpadne sa, znova ožije.** V opačnom prípade by sa jednalo nie o vzkriesenie, ale o stvorenie nového človeka.²⁷

Sv. Pavol hovorí: „...Lebo keď zaznie posledný zvuk poľnice, mŕtvi budú vzkriesení neporušiteľní a my sa premeníme. Ved' toto porušiteľné si musí obliecť neporušiteľnosť a (toto) smrteľné si musí obliecť nesmrteľnosť.“ (1Kor 15, 51-53)

Sv. Pavol si tu nepletie zmŕtvychvstanie tela s akýmsi „spiritualizmom“ - zduchovnením tela.²⁸ Vzkriesené telo bude to isté, ale nie také isté, lebo bude premenené - obnovené podľa vzoru vzkrieseného Krista:

„Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja! Dotknite sa ma a presvedčte sa! Ved' duch nemá mäso a kosti a vidíte, že ja mám.“ (Lk 24, 39)

U blažených bude vzkriesené telo aj oslávené, zbavené všetkých telesných nedokonalostí, aby bolo pripodobnené Ježišovmu vzkriesenému telu, ktoré sa po vzkriesení už nevrátilo späť k pozemskému, smrteľnému životu, ale žije životom osláveným, večným²⁹:

„*On mocou, ktorou si môže podmaniť všetko, pretvorí naše úbohé telo, aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu.*“ (Flp 3, 21)

Podľa učenia sv. Tomáša Akvinského, vzkriesené telo človeka bude **to isté, ale už nie také isté. Bude prirodzene dokonalé a bude mu znova darovaná nesmrteľnosť,** keďže vykúpená a očistená duša bude v dokonalej harmónii s Bohom a vzkriesené telo sa dokonale prispôbi svojej forme – duši.³⁰

Podľa všeobecného učenia teológov (*sententia comunne*) **vzkriesené telo vstane v úplnej integrite (celistvosti) a bude zbavené akejkol'vek zdeformovanosti, znetvorení, zmrzačení a nedostatkov.**³¹

Telá bezbožných tiež vstanú pre nepominuteľnosť a nesmrteľnosť, ale nebudú oslávené, čiže nebudú zbavené schopnosti trpieť. Je nevyhnutné, aby aj telá bezbožných vstali pre večný život, lebo nepominuteľnosť a nesmrteľnosť sú nenahraditeľné **predpoklady pre večný trest neosláveného tela v pekle.**

²⁶ Porov. DH 801,72, 76, 540, 684, 797, 859, 1002.

²⁷ Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 37.

²⁸ Porov. KKC 996; Porov. DH 540; Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 32.

²⁹ Porov. KKC 646; Porov. MEDZINARODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 33.

³⁰ Porov. STh. Suppl. 81, I.

³¹ Porov. DH 407.

Nebo – podstata a vlastnosti

Nebo je miesto a stav úplnej nadprirodzenej blaženosti, ktorá spočíva v bezprostrednom videní Boha, s čím je spojená dokonalá láska k Bohu.

Kým o očistci hovoríme ako o **dočasnom stave očisťovania duše človeka**, o nebi musíme uvažovať aj ako o mieste, lebo sa v ňom ráta aj so vzkrieseným telom. Katolícka cirkev verí, že s osláveným telom sú v nebi prítomní minimálne Pán Ježiš a Panna Mária.

Prvým človekom, ktorý začal nebeskú blaženosť prežívať aj telesne je Ježiš Kristus. On, svojim telesným nanebovstúpením, vrátil nebu znova jeho priestorový charakter, ktorý sa odchodom prvých ľudí z raja vytratil. O tom kam ide, Ježiš apoštolom hovoril:

„V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto?! Keď odidem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.“ (Jn 14, 3)

Podobne, po vzkriesení hovorí aj Márii Magdaléne:

„Už ma nedrž, ved' som ešte nevystúpil k Otcovi; ale choď k mojim bratom a povedz im: Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.“ (Jn 20, 17)

Zaoberať sa hlbšie tajomstvom zmŕtvychvstania a večným životom, by sa možno niekomu mohlo zdať príliš trúfale..., akoby „**drzé nazeranie do Božej obývačky**“ alebo niečo, ako snaha pozerat' sa do slnka, čo nám môže len uškodiť... Mnohí dokonca používajú slová sv. Pavla: „*Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.*“ (1Kor 2, 9), na to, aby odradili „zvedavcov“ od hlbšieho zaobrania sa zjavenými pravdami ohľadom vzkriesenia mŕtvych a večného života. Pravdou však je, že **sám sv. Pavol pozíva všetkých, ktorí uverili Božiemu zjaveniu, aby skúmali Božie hlbiny, lebo sme od Ježiša neprijali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha**, ktorý nám pripomína a odkrýva všetko, o čom nás učil Ježiš. Preto každému, kto v tejto veci cituje sv. Pavla možno len odporúčať, aby citoval jeho slová v celistvosti a nedával tak jeho slovám opačný význam:

*“Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú. Ale nám to Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny. Ved' kto z ľudí vie, čo je v človeku, ak nie duch človeka, ktorý je v ňom? **Tak ani čo je v Bohu, nepozná nik, iba Boží Duch. A my sme nedostali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme vedeli, čo nám Boh daroval.**” (1Kor 2, 9-10)*

Pán Ježiš sám učil apoštolov, že večný život spočíva v hlbokom poznávaní Boha a jeho večného Syna:

“A večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal.” (Jn 17, 3)

Z večného poznávania Božej dobroty potom plynie pre človeka prežívanie večnej radosti a večnej lásky.

Prežívanie nebeskej blaženosti

„Bože, aké vzácne je tvoje milosrdenstvo! Ľudia sa utiekajú do tône tvojich krídel. Opájajú sa blahobytom tvojho domu a pijú z potoka tvojich rozkoší. Ved' u teba je zdroj života a v tvojom svetle uvidíme svetlo.“ (Ž 36, 8-9)

Tieto žalmové verše opisným spôsobom poukazujú na to, že v nebi sa k **podstatnej nebeskej blaženosti**, ktorá pramení v bezprostrednom nazeraní na Boha, pridružuje aj prežívanie **akcidentálnej blaženosti**, ktorá vychádza z prirodzeného poznania a lásky k stvoreným dobrám.

Pri akcidentálnej blaženosti ide o prežívanie harmónie so všetkými stvorenými dobrami. Blažení (svätí v nebi) dosiahnu akcidentálnu blaženosť na základe osobného spoločenstva s Kristom (čo do ľudskej prirodzenosti), s Božou Matkou, s anjelmi a svätými, so svojimi príbuznými a priateľmi z času prežitého na zemi a tiež z dokonalého poznania všetkých Božích diel. Aj samotné zjednotenie duše so vzkrieseným telom spôsobí ľudskej osobe akcidentálnu blaženosť.

Zatratení, ktorých duša sa spojí s ich vzkrieseným, avšak neosláveným telom, budú namiesto večnej blaženosti prežívať večné odlúčenie od Boha s tým spojené **večné duchovné, psychické i telesné utrpenie**.³²

Vlastnosti neba

Večnosť:

Nebeská blaženosť trvá cez celú večnosť. (*De fide*)

Na základe Ježišových slov o „osobitnom“³³ a o poslednom súde³⁴, pápež Benedikt XII v konštitúcii *Benedictus Deus* vyhlásil, že **blažené nazeranie na Boha a užívanie si jeho Božskej dobroty bude pre blažených trvať bez prerušenia a bez konca, až do posledného súdu a potom cez celú večnosť**.³⁵

Túto skutočnosť Ježiš prirovnáva k nezničiteľnému a nestratiteľnému pokladu, uloženému v nebi: *“V nebi si zhromažďujte poklady; tam ich neničí ani mol, ani hrdza.”* (Mt 6, 20)

Sv. Augustín **zdôvodňuje toto večné prežívanie neba z pojmu dokonalej blaženosti:**

„Ako možno hovoriť o pravej blaženosti, keby chýbala nádej na jej večné trvanie?“

Vychádza z toho, že vôľa blaženého človeka ostáva kvôli veľmi úzkemu spojeniu s Bohom v láske, natoľko utvrdená v dobre, že je pre ňu morálne nemožné, aby sa oddelila od Boha spáchaním nejakého hriechu. (Ide tu o morálnu nemožnosť zhrešiť, nie o prinútenie nehrešiť.)

Nerovnosť:

O rozdeľovaní večnej odmeny podľa skutkov učil apoštolov sám Ježiš: *„Lebo Syn človeka príde v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi a vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov.”*

(Mt 16, 27)

³² Porov. Lk 13, 23-28.

³³ Porov. Lk 23, 43.

³⁴ Porov. Mt 25, 31-46.

³⁵ Porov. DH 1000.

Stupeň nebeskej blaženosti u jednotlivých blažených je teda zrejme odlišný, a to podľa stupňa ich zásluh.³⁶ (De fide)

Sv. Augustín hovorí, že v nebi, medzi blaženými, **kvôli nerovnosti stupňa ich blaženosti nevznikne žiadna závisť, pretože vo všetkých bude vládnuť jednota lásky.**

(Podobne ako keď sú napr. váza a pohár ponorené v jednej veľkej nádrži, ktorá je celá naplnená vodou... Obe nádoby budú celkom naplnené vodou, ale každá z nich bude plná len natoľko, nakoľko môže, nakoľko je schopná.)

Obnovenie sveta

Sv. Tomáš Akvinský hovorí:

Keďže svet má za cieľ slúžiť človeku, po obnovení ľudskej prirodzenosti bude obnovený aj svet. Ale, keďže oslávený človek už nebude potrebovať službu tohto sveta na udržanie ľudskeho tela, tak je prilihavé, že s oslávením ľudskeho tela zažijú podobné oslávenie aj ostatné telesá sveta. Po poslednom súde teda svet nadobudne nový, oslávený a nepominuteľný charakter.

Sv. Pavol o tom píše takto:

„Ved' stvorenie túžobne očakáva, že sa zjavia Boží synovia. Lebo stvorenie bolo podrobené márnosti - nie z vlastnej vôle, ale z vôle toho, ktorý ho podrobil a dal mu nádej, že aj samo stvorenie bude vyslobodené z otroctva skazy, aby malo účasť na slobode a sláve Božích detí.“
(Rim 8,19-21)

„A keď mu bude všetko podrobené, vtedy sa aj sám Syn podrobí tomu, ktorý mu všetko podrobil, aby bol Boh všetko vo všetkom.“ (1Kor 15, 28).

Po Poslednom súde sa teda začne naplno realizovať oslávené Božie kráľovstvo, ktoré je od počiatku cieľom celého stvorenia a posledným zmyslom celých ľudských dejín.

„Hľa, všetko robím nové.“ (Zjv 21, 5)

Vypracoval: © ThLic. František Fudaly, PhD.

Použitá literatúra:

DENZINGER, Heinrich. *Enchiridion symbolorum*. Bologna: Grafiche Dehoniane, 2003. 1915 s. ISBN 88-10-20562-6

HERIBAN, Jozef. Úvodné poznatky. In: *Sväté písmo*. Trnava: SSV, 2009. 1616 s. ISBN 978-80-7162-777-7

Katechizmus Katolíckej Cirkvi. Trnava: SSV, 2002. 918 s. ISBN 80-7162-370-9

MEDZINÁRODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISIE, *O některých aktuálních otázkách eschatologie*. Olomouc : Refugium Velehrad – Roma s.r.o., 2008 . 103 s. ISBN 978-80-7412-004-6

AKVINSKÝ, Tomáš. *La Somma Teologica, Supplementum*, vol. VI, Bologna 1997. 842 s. ISBN 88-7094-229-5

MÜLLER, Gerhard Ludwig. *Dogmatika pro studium i pastoraci*. Kostelní Vydříž : Karmelitánske nakladatelství s.r.o., 2010. 888 s. ISBN 978-80-7195-259-6

³⁶ Porov. *DH* 1235, 1582.